

3 Δεκεμβρίου, 1993

[ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, ΚΟΥΡΡΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ/στές]

ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ,

*Εφεσείων-Ενάγων,*

v.

LOIZIAS & SONS CONTRACTING & BUILDING (OVERSEAS)  
LTD,

*Εφεσίβλητοι-Εναγόμενοι.*

*(Πολιτική Έφεση Αρ. 8120)*

---

*Έφεση — Αξιολόγηση μαρτυρίας — Το πρωτόδικο Δικαστήριο δεν προέβη σε εύρημα σχετικά με ουσιώδες ζήτημα στην υπόθεση — Διατάχθηκε επανεκδίκαση.*

5 Ο εφεσείων αξίωσε αποζημιώσεις για τραύματα που υπέστη σε εργοτάξιο της εφεσίβλητης κατά την πρώτη ημέρα που προσήλθε για εργασία. Το επίδικο θέμα στην αγωγή ήταν κατά πόσο ο εφεσείων, κατά την στιγμή του τραυματισμού, ήταν εργοδοτούμενος της εφεσίβλητης. Ο εφεσείων είχε προσληφθεί από τον επιστάτη της εφεσίβλητης Κώστα Στρατή, αφού είχε παραπεμφθεί στον Στρατή από το Γραφείο Εργασίας. 10 Συναντήθηκαν με τον Στρατή αυθημερόν και μετέβησαν μαζί στο εργοτάξιο της εφεσίβλητης στην Μακεδονίτισσα, όπου ανεγειρόταν δημοτικό σχολείο. Επειδή η 3.1.87 ήταν Σάββατο, ζητήθηκε από τον εφεσείοντα να παρουσιασθεί στην εργασία την Δευτέρα το πρωί, πράγμα 15 που έκαμε. Υπεύθινη στο εργοτάξιο ήταν κάποια Μενουκιά, η οποία, αφού άκουσε από τον εφεσείοντα τις περιστάσεις υπό τις οποίες του είχε ζητηθεί από τον Στρατή να παρουσιασθεί στο εργοτάξιο για εργασία, του ζήτησε να προχωρήσει προς το εργοτάξιο για να εργασθεί σαν ανειδίκευτος εργάτης. Ενώ περπατούσε πάνω σε ξύλινη δίοδο κατασκευασμένη από δύο παράλληλα μεγάλα σανίδια, γλύστρισε και έπεσε 20 και υπέστη τραύμα στον αστράγαλο. Ο Στρατής ανέφερε ενώπιον του πρωτόδικου Δικαστηρίου ότι είχε προσληφθεί από την εφεσίβλητη την 1.1.87, ότι του είχε δοθεί απεριόριστη εξουσία για την πρόσληψη προσωπικού, ότι στις 2.1.87 του είχαν δοθεί συγκεκριμένες οδηγίες από τον διευθυντή της εφεσίβλητης να αποταθεί στις συντεχνίες και στο Γραφείο Εργασίας για εξασφάλιση προσωπικού, και ότι είχε συναντήσει 25 τον εφεσείοντα στις 3.1.87 και είχαν μεταβεί μαζί στο εργοτάξιο της

εφεσίβλητης στην Μακεδονίτισσα. Ο διευθυντής της εφεσίβλητης έδωσε μαρτυρία ότι υπήρχε συγκεκριμένη διαδικασία πρόσληψης προσωπικού, που συνεπάγεται την παραπομπή του προσώπου στα γραφεία της εφεσίβλητης για καθορισμό των καθηκόντων και όρων εργασίας του. Περαιτέρω αρνήθηκε ότι είχε δώσει απεριόριστη εξουσία στον Στρατή για πρόσληψη προσωπικού και ισχυρίστηκε ότι η μόνη εντολή που του είχε δώσει ήταν για εξεύρεση ανειδίκευτου εργάτη για εργασία σε άλλο εργοτάξιο της εφεσίβλητης. 5

Ο πρωτόδικος Δικαστής, μετά από αξιολόγηση της μαρτυρίας, προέβη σε ευρήματα σχετικά με το κατά πόσο ο Στρατής είχε γενική εξουσιοδότηση για πρόσληψη προσωπικού, πράγμα που απέρριψε, λόγω του σύντομου χρόνου (μόνο δύο ημέρες) που ο ίδιος ο Στρατής βρισκόταν στην εργοδότηση της εφεσίβλητης. Βρήκε επίσης ότι ο Στρατής δεν ενεργούσε σαν αντιπρόσωπος του διευθυντή της εφεσίβλητης για πρόσληψη προσωπικού, και έφθασε στο συμπέρασμα ότι δεν είχε αποδειχθεί η ύπαρξη σχέσης εργοδότη-εργοδοτούμενου μεταξύ των διαδικασιών κατά τον ουσιώδη χρόνο. Το πρωτόδικο Δικαστήριο δεν προέβη σε εύρημα για τον ισχυρισμό του Στρατή ότι στις 2.1.87 ο διευθυντής της εφεσίβλητης του είχε δώσει συγκεκριμένη εντολή για εξεύρεση προσωπικού από το Γραφείο Εργασίας και τις συντεχνίες. Το πρωτόδικο Δικαστήριο, αν και απέρριψε την αγωγή, καθόρισε τις αποζημιώσεις, γενικές και ειδικές, στο ποσό των £4.500. Το ποσό αυτό δεν προσβλήθηκε με έφεση ή αντέφεση. 10 15 20

*Αποφασίσθηκε ότι:*

Η παράλειψη του πρωτόδικου Δικαστηρίου να προβεί σε εύρημα σχετικά με το ουσιώδες επίδικο θέμα του κατά πόσο ο διευθυντής της εφεσίβλητης, στις 2.1.87, είχε δώσει στον Στρατή συγκεκριμένες οδηγίες για την εξεύρεση προσωπικού, είχε προκαλέσει κενό στην όλη αξιολόγηση της μαρτυρίας, που καθιστούσε τα ευρήματα του Δικαστηρίου ακροσφαλή. Εφόσον δεν ήταν δυνατό για το Εφετείο να προβεί στα αναγκαία ευρήματα, έπρεπε να διαταχθεί επανεκδίκαση της υπόθεσης, εκτός από το θέμα του ύψους των αποζημιώσεων, που θα παρέμεναν στο ποσό των £4.500, που είχε καθορίσει το πρωτόδικο Δικαστήριο. 25 30

*Η έφεση επιτράπηκε. Διατάχθηκε επανεκδίκαση. Τα έξοδα της έφεσης να είναι έξοδα δίκης στην επανεκδίκαση. 35*

**Έφεση.**

Έφεση από τον ενάγοντα κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας (Λαούτας, Ανατλ. Π.Ε.Δ.) που δόθηκε στις

6 Απριλίου, 1990 (Αρ. Αγωγής 10326/87) με την οποία απορρίφθηκε η αγωγή του για αποζημιώσεις για προσωπικές βλάβες, συνεπεία εργατικού ατυχήματος που επισυνέβηκε στο εργοτάξιο των εφεσιβλήτων.

5 Π. Αγγελίδης, για τον εφεσείοντα.

Σ. Ρήγας, για τους εφεσιβλήτους.

*Cur. adv. vult.*

ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, Δ.: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής κ. Α. Κούρρης.

10 ΚΟΥΡΡΗΣ, Δ.: Η έφεση στρέφεται εναντίον της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας, με την οποία απορρίφθηκε η αγωγή του εφεσείοντα, για αποζημιώσεις για προσωπικές βλάβες, συνεπεία εργατικού ατυχήματος που επισυνέβηκε στο εργοτάξιο των εφεσιβλήτων στη Μακεδονίτισσα.

15 Τα γεγονότα, όπως αναφέρονται στην πρωτόδικη απόφαση, είναι τα εξής:

Ο ενάγων "είναι μηχανοδηγός το επάγγελμα και απόφοιτος της Σιβιτανιδείου Σχολής Αθηνών. Στις 3.1.87 δήλωσε στο Γραφείο Εργασίας σαν άεργος. Η υπεύθυνη του Γραφείου του είπε να επικοινωνήσει με κάποιο Στρατή. Πράγματι συναντήθηκαν και μαζί μετέβηκαν στη Μακεδονίτισσα, σε ένα εργοτάξιο, όπου αναγείρετο το οικείο Δημοτικό Σχολείο. Ο Στρατής που ήταν επιστάτης της εναγόμενης, σε άλλο όμως εργοτάξιο, του είπε να αρχίσει εργασία τη Δευτέρα, καθότι η ημέρα εκείνη ήταν Σάββατο. Πράγματι τη Δευτέρα, 5.1.87, μετέβηκε στο χώρο που του υπόδειξε. Ήταν γύρω στις 7.15 το πρωί. Συναντήθηκε και συνομίλησε με την υπεύθυνη μηχανικό του έργου, κάποια Μενουκέα. Της εξήγησε με ποιού την εντολή παρουσιάστηκε στην εργασία. Στη συνέχεια η μηχανικός του ζήτησε να αρχίσει εργασία. Πήγε σαν ανεπίδοκτος εργάτης. Ήταν γύρω στις 7.25 όταν ξεκίνησε από τα Γραφεία της Εταιρείας.

35 Επειδή υπήρχε υψομετρική διαφορά από τα Γραφεία προς το χώρο που θα απασχολείτο, πηγαίνοντας εκεί, χρησιμοποίησε μια ξύλινη δίοδο, όπως τη χαρακτήρισε. Ήταν κατασκευασμένη από δύο παράλληλα μεγάλα σανίδια (πόντους). Ενώ εβάρδιζε, γλίσטרησε και έπεσε. Το αριστερό του πόδι παγιδεύτηκε στο χώρο που άφηναν τα σανίδια μεταξύ τους. Τότε ανακάθησε στο έδα-

φος και βοηθούμενος από το δεξί του πόδι κατόρθωσε να ελευθερώσει το αριστερό του. Σαν συνέπεια αυτής της πτώσης τραυματίστηκε στον αστράγαλο. Ακολούθως μεταφέρθηκε στο Γενικό Νοσοκομείο από τους άλλους εργάτες και τη Μενοικέα.”

Το επίμαχο θέμα ενώπιον του πρωτόδικου Δικαστή και ενώπιον του Εφετείου, είναι κατά πόσο ο εφεσεϊόντας ήταν εργοδοτούμενος των εφεσιβλήτων, καθότι οι εφεσιβλήτοι αρνήθηκαν ότι υπήρξε μεταξύ τους και του εφεσεϊόντα η σχέση εργοδότη με εργοδοτούμενο. Ισχυρίστηκαν ότι ο επιστάτης τους, Κώστας Στρατής δεν ήταν εξουσιοδοτημένος από αυτούς να προσλάβει τον εφεσεϊόντα ως εργάτη τους.

Ο μάρτυρας του εφεσεϊόντα Κώστας Στρατής που κατέθεσε στο πρωτόδικο Δικαστήριο, τώρα είναι δεσμοφύλακας, διέτέλεσε επιστάτης των εφεσιβλήτων στο εργοτάξιο όπου ανεγειρόταν ο Αστυνομικός Οικισμός στο Πλατύ Αγλαντζιάς. Προσλήφθηκε την 1/1/87 και άρχισε εργασία στις 2/1/87. Ισχυρίστηκε ότι ύστερα από οδηγίες του Διευθυντή των εφεσιβλήτων Λοϊζιά, που του δόθηκαν την Παρασκευή, 2/1/87, αποτάθηκε στις Συντεχνίες ΠΕΟ και ΣΕΚ και στο Γραφείο Εργασίας για εξασφάλιση προσωπικού, ήτοι κτίστες, εργάτες και τεχνίτες κατασκευής καλουπιών. Τον εφεσεϊόντα τον συνάντησε στις 3/1/87 έξω από το Γενικό Νοσοκομείο, μετά που το Γραφείο Εργασίας επικοινωνήσε μαζί του στην οικία του. Βρισκόταν εκεί γιατί πήρε τη γυναίκα του στο Νοσοκομείο για να γεννήσει. Ήταν η πρώτη φορά που έβλεπε τον εφεσεϊόντα και πήγαν μαζί στο εργοτάξιο Μακεδονίτισσας και του έδειξε το χώρο που θα εργαζόταν. Διευκρίνησε ότι δεν έστειλε τον εφεσεϊόντα στα Γραφεία της εφεσιβλήτης, γιατί ήταν Σάββατο και ήταν κλειστά. Επίσης, ισχυρίστηκε ότι είχε απεριόριστη εξουσία πρόσληψης προσωπικού, αρκεί να ενημέρωνε από πριν το Διευθυντή των εφεσιβλήτων.

Ο Διευθυντής των εφεσιβλήτων Λοϊζιάς και μοναδικός μάρτυρας, είπε ότι κατά τον ουσιαστικό χρόνο άρχισαν οι εργασίες στο Οικισμό των Αστυνομικών στο Πλατύ και υπήρχαν και οικοδομικές εργασίες στη Μακεδονίτισσα και ότι το εργατικό προσωπικό στη Μακεδονίτισσα είχε συμπληρωθεί. Ο Στρατής ήταν επιστάτης για τις εργασίες στο Πλατύ, ενώ για τη Μακεδονίτισσα ήταν ο Βασίλης Παστός, με υπεύθυνη τη Μενοικέα.

Οι προσλήψεις του προσωπικού γίνονται βάσει μιας προκαθορισμένης διαδικασίας, της πιο κάτω: Οι υπεύθυνοι δηλώνουν στο Γραφείο τις ανάγκες των εργοταξίων και στη συνέχεια τους δίνονται οδηγίες να αποταθούν στις Συντεχνίες ή και στα χωριά για ανεύρεση προσωπικού. Όταν βρουν, τότε ο υπεύθυνος αποτείνεται

στον ίδιο ή στον Προσωπάρχη της Εταιρείας, για να διευθετηθούν οι μισθοί και τα καθήκοντα του προσωπικού. Η πρόσληψη γίνεται μετά που οι υπεύθυνοι περάσουν από τα γραφεία της Εταιρείας και τα καθήκοντά τους καθορίζονται σε συναίνεση με τους υπεύθυνους των εργοταξίων. Ο μάρτυρας αυτός, αρνήθηκε ότι ο επιστάτης Στρατής είχε εξουσία να προσλάβει προσωπικό, είτε στο εργοτάξιο στο Πλατύ, είτε στο εργοτάξιο στη Μακεδονίτισσα. Είχε εξουσιοδοτήσει το Στρατή αποκλειστικά για να βρει ανειδίκευτο εργάτη για να τον βοηθά στο εργοτάξιο στο Πλατύ.

10 Αναφορικά με την αξιολόγηση της μαρτυρίας, ο πρωτόδικος Δικαστής αναφέρει τα εξής:

“Έχρινα με τη δέουσα σχολαστικότητα την ολότητα της μαρτυρίας. Αποδέχομαι σαν πιο λογική και πιθανή την εκδοχή του Διευθυντή της εταιρείας. Ήταν πιο πειστική στο επίμαχο θέμα της πρόσληψης, από την εταιρεία, υπαλλήλων ή εργατών. Αντίθετα, ο τρόπος και η διαδικασία για την πρόσληψη του ενάγοντα, όπως εξιστορήθηκε από τον ίδιο και το μάρτυρά του, είναι το λιγότερο που μπορεί να λεχθεί, περίεργη. Δεν αποδέχομαι ότι ο Στρατής είχε οδηγίες ή/και τη συναίνεση του Διευθυντή της εταιρείας για την πρόσληψη προσωπικού, εκτός από την περίπτωση του εργάτη στο Συνοικισμό Πλατύ. Τούτο όμως δεν ίσχυε για το εργοτάξιο στη Μακεδονίτισσα ούτε δέχομαι ότι του δόθηκε απεριόριστη εξουσία για πρόσληψη προσωπικού στο ελάχιστο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από την πρόσληψη του ίδιου, σαν επιστάτη. Ούτε προέκυψε από τη μαρτυρία ότι ο Στρατής ενεργούσε σαν αντιπρόσωπος του Διευθυντή με τη σιωπηρά του συναίνεση. Σ’ αυτή την περίπτωση θα υπήρχε η δυνατότητα να βρεθεί ότι ο Διευθυντής υπέχει ευθύνη έστω και αν ο επιστάτης δεν ενεργούσε με τις ρητές εντολές του εργοδότη του. Η μικρή χρονική περίοδος που μεσολάβησε από την πρόσληψη του σαν επιστάτη μέχρι το δυστύχημα, ήταν τόσο σύντομη, που δεν μπορεί να λεχθεί ότι λόγω της πρακτικής που ακολουθείται σ’ αυτό τον τομέα των εργασιών, συνάγεται ότι ο επιστάτης είχε τέτοιο δικαίωμα πρόσληψης.

35 Δεν είμαι ικανοποιημένος ότι ο ενάγοντας κατόρθωσε να αποδείξει ότι κατά τον ουσιώδη χρόνο του δυστυχήματος ήταν υπάλληλος στην υπηρεσία της εναγόμενης και κατ’ ακολουθία δεν δημιουργήθηκε η σχέση εργοδότη και εργοδοτούμενου με τις νομικές προεκτάσεις που εμπεριέχει ο ορισμός αυτός.”

40 Στη συνέχεια, ο πρωτόδικος Δικαστής εξέτασε το θέμα υπό ποία ιδιότητα ο εφεσείοντας βρισκόταν στο χώρο των εργασιών των εφε-

σιβλήτων και κατέληξε ότι δεν βρισκόταν εκεί, κατόπιν προσκλήσεως του κατόχου, ρητής ή εξυπακουόμενης, ή με την άδεια του κατόχου, αλλά σαν παρεμβασίας και κατά συνέπεια ο κάτοχος δεν είχε καμιά υποχρέωση ή καθήκον να λάβει λογικά μέτρα για την ασφάλειά του, γιατί ένας παρεμβασίας εισέρχεται σε ένα υποστατικό με δικό του κίνδυνο και κατά συνέπεια οι εφεσίβλητοι δεν ήταν υπεύθυνοι για τις προσωπικές βλάβες που υπέστη ο εφεσεύωντας στο εργοτάξιο. 5

Πρέπει να τονίσουμε σε αυτό το σημείο, ότι το θέμα αυτό δεν εγέρθηκε από τα δικόγραφα και δεν ήταν επίδικο θέμα ενώπιον του πρωτόδικου Δικαστή και εσφαλμένα ο πρωτόδικος Δικαστής εξέτασε το θέμα τούτο. 10

Είναι έκδηλο από το απόσπασμα της απόφασης του πρωτόδικου Δικαστή που αναφέρεται στην αξιολόγηση της μαρτυρίας, ότι στο επίμαχο θέμα της πρόσληψης, έλαβε υπόψη του κατά πόσο οι επιστάτες, συμπεριλαμβανομένου βεβαίως του Στρατή, είχαν απεριόριστη εξουσία για πρόσληψη προσωπικού ή κατά πόσο ο Στρατής ενεργούσε σαν αντιπρόσωπος του Διευθυντή με τη σιωπηρά του συναίνεση και έκρινε ότι η μικρή χρονική περίοδος που μεσολάβησε από την πρόσληψη του Στρατή σαν επιστάτη μέχρι το δυστύχημα, ήταν τόσο σύντομη, που δεν μπορεί να λεχθεί "ότι λόγω της πρακτικής που ακολουθείται σε αυτό τον τομέα των εργασιών συνάγεται ότι ο επιστάτης είχε τέτοιο δικαίωμα πρόσληψης." 15 20

Το επίδικο θέμα ενώπιον του πρωτόδικου Δικαστηρίου δεν ήταν ο τρόπος και η διαδικασία για την πρόσληψη υπαλλήλων ή εργατών από τους εφεσίβλητους και γενικά οι εξουσίες που είχαν οι επιστάτες για την πρόσληψη εργατών των εφεσιβλήτων. 25

Στην προκείμενη περίπτωση, εκείνο το οποίο όφειλε να αποφασίσει ο πρωτόδικος Δικαστής ήταν κατά πόσο ο Διευθυντής των εφεσιβλήτων Λοιζιάς είχε δώσει οδηγίες στον επιστάτη Στρατή την Παρασκευή, 2/1/87, να αποταθεί στις Συντεχνίες και στο Γραφείο Εργασίας, για εξασφάλιση προσωπικού. Το επίδικο αυτό θέμα, δεν το έχει αποφασίσει. 30

Εντοπίζεται κενό στην αξιολόγηση εκείνου του μέρους της μαρτυρίας που αφορούσε τους ισχυρισμούς του επιστάτη Στρατή ως προς την ύπαρξη ρητών οδηγιών και εξουσιοδότησης από το Διευθυντή της Εταιρείας Λοιζιά, στις 2/1/87, για την πρόσληψη εργατών και τεχνικών και για τα δύο εργοτάξια της Εταιρείας. 35

Ενόψει των πιο πάνω, κρίνεται ότι τα ευρήματα του πρωτόδικου

5 Δικαστηρίου είναι ακροσφαλή και το αναπόφευκτο αποτέλεσμα είναι η έκδοση διαταγής για επανεκδίκαση, εφόσον δεν παρέχεται η δυνατότητα αξιολόγησης της μαρτυρίας η οποία είχε τεθεί ενώπιον του πρωτόδικου Δικαστηρίου, που συνιστά έργο του πρωτόδικου Δικαστή.

10 Ο πρωτόδικος Δικαστής αποφάσισε, σε περίπτωση που οι εφεσίβλητοι βρισκόνταν ένοχοι αμέλειας, ότι ο ενάγοντας θα δικαιούτο το συνολικό ποσό των £4.500-, σαν γενικές και ειδικές αποζημιώσεις. Δεν υπήρξε έφεση, ούτε αντέφεση αναφορικά με το ποσό των αποζημιώσεων και αυτό παραμένει σε ισχύ.

15 Για όλους τους πιο πάνω λόγους, η έφεση επιτυγχάνει και η πρωτόδικη απόφαση παραμερίζεται και ακυρώνεται, εκτός του ποσού των γενικών και ειδικών αποζημιώσεων. Διατάσσεται η επανεκδίκαση της υπόθεσης από άλλο Δικαστή. Τα έξοδα τόσο της έφεσης όσο και της πρωτόδικης διαδικασίας, θα αποτελέσουν έξοδα της δίκης, τα οποία θα ακολουθήσουν το αποτέλεσμα της επανεκδίκασης.

*Η έφεση επιτρέπεται. Διατάσσεται επανεκδίκαση.*